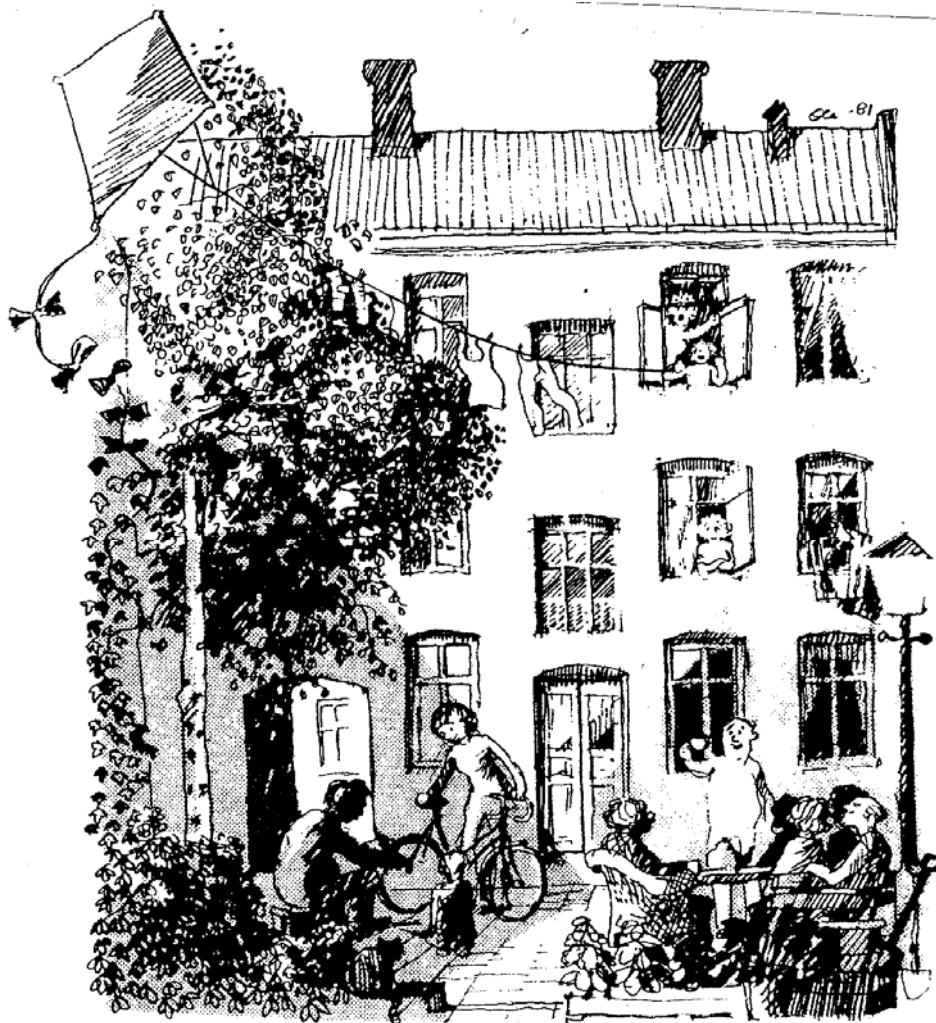

VEDLIKEHOLDSMANUAL FOR GÅRDSROMMET

KLOSTERENGA ØKOLOGIBOLIGER

Grindaker AS
2001

Illustrasjoner: Ole A.Krogness og Han Veltmann

INNLEDNING

Gårdsrommet må vedlikeholdes ordentlig dersom det skal være et hyggelig sted å oppholde seg.

Det er viktig å vite hva som må gjøres, hvordan det skal gjøres og når det skal gjøres. Arbeidet går lettest og gir best resultat hvis det utføres jevnlig. Prøv å unngå «skippertakmetoden».

Vedlikeholdsarbeidet kan utføres på ulike måter; dugnader, faste personer (vedlikeholdskomiteé eller vaktmester), fordele arealet mellom gårdene eller inngå avtale med et privat firma.

Anleggsgartneren som har bygget gårdsrommet vil vanligvis ha ansvar for vedlikeholdet av grøntanlegget i de tre første årene etter ferdigstillelse. Det kan være lurt å følge med når han gjør jobben sin. Kanskje kan dere klare å fange opp noen gode tips og smarte hagetriks.

Det har vært et overordnet mål for gårdsrommet å alle steder velge den mest miljøvennlige løsningen både i utførelse, materialbruk og plantebruk. Vi utfordrer dere til å følge denne ideologien så langt det er mulig ved alle sider av gårdsrommets drift og vedlikehold for fremtiden. Prosjektet har allerede vakt stor oppmerksomhet, og vil sikkert bli fulgt opp i fremtiden for å følge anleggets utvikling og erfaringene dere gjør.

Denne vedlikeholdsmanualen, utarbeidet av Grindaker Landskapsarkitekter as, sammen med vedlagte FDV- (forvaltning, drift og vedlikehold) dokumentasjon, utarbeidet av anleggsgartner Tronslien AS, vil gi gode forutsetninger for et vellykket resultat. For best oversikt og forståelse bør begge dokumentene leses nøye igjennom.

Anleggsgartner har vært:

Tronslien AS.
Postboks 450
Idrettsveien 10
1401 Ski

Landskapsarkitekt har vært:

Spesielt for dette gårdsrommet er at deler av utearealene ligger på garasjedekke, og at det er bygget et renseanlegg for gråvann i gårdsrommet. Enkelte steder er det bare 20-30 cm overdekning over garasjedekket eller tekniske installasjoner i grunnen.

Dersom det skal graves dypere enn 0,3m noe sted i gårdsrommet, skal dette gjøres i samråd med Gamle Oslo servisentral eller USBL!

Grindaker AS
Landskapsarkitekter MNLA
Waldemar Thranesgate 73
0175 Oslo
Tel. 22 36 86 30

SAMMENDRAG

VÅR

Plen rakes

Plantefelt: jorda løsnes, kanter stikkes, kompost legges ut som gjødsel og tildekking.

Plen og plantefelt gjødsles med kompost

Beskjæring ved behov

Faste dekker feies

Grusveier og plasser: Ugras fjernes. Humper og dumper jevnes ut. Ny grus legges ut hvis nødvendig.

Reparasjonssåing av grasplen ved behov

HØST

Løv rakes vekk og legges i kompost/kjøres vekk

Løk settes

Evt. tildekking av ømtålige vintergrønne busker

Benker og bord tas inn

SOMMER

Plen klippes

Plantefelt lukes og jorda løsnes i overflaten minst en gang

Plen og plantefelt vannes ved behov. Plen klippes, og gjødsles ved ikke å fjerne grasavklippet. 2-3 ganger i sesongen kan det legges ut 1cm siktet kompost. Siste gjødsling bør skje før 1. september. Plantefelt gjødsles med kompost ved St. Hans og i slutten av august.

Luking av ugras skal gjøres manuelt.

Skadedyr og sykdommer skal fjernes men unngå sprøyting med gift. Kontakt fagfolk / hagesenter for miljøvennlige råd.

Grus- og sandarealer: Ugras fjernes. Humper og dumper jevnes ut.

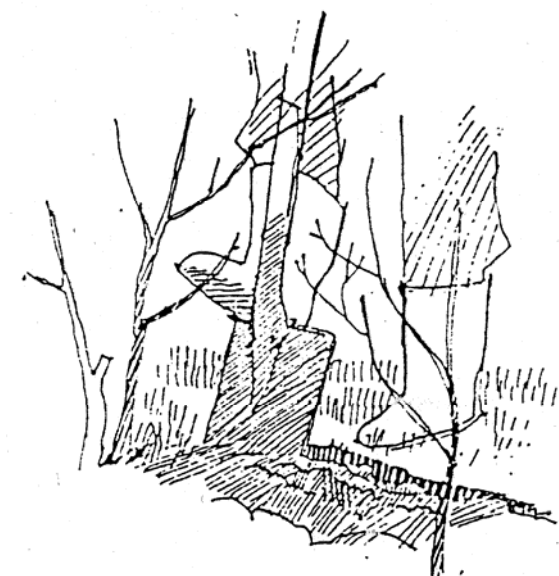
Lekeutstyr ettersees og males ved behov.

VINTER

Snømåking: Fortau, inngangspartier og adkomst til søppelkasser holdes framkommelige. I snørike vintre, unngå å skuffe snø over buskfelt. Lagre hellere snøen over staudefelt eller grusfelt.

For å unngå at grusen på gangstiene skrapes vekk ved rydding av snø, er det viktig at det etableres en frossen såle. Sålen etableres etter første snøfall, ved ikke å skrape vekk all snøen,

slik at grus og snø trækkes til en jevn flate. Ved senere rydding vil redskapen skli på sålen.

Jorda løsnes og kantene stikkes

Husk å kalke i regnvær, ikke i solskinn.

VÅREN

Plenene rakes for å fjerne tørt gras og løv. Til dette brukes en jernrive. Avfallet komposteres.

Se til at grasplen eller ugras ikke får vokse helt inn til stammen på trær og busker. Dette kan medføre en «struping» og gi redusert vekst. Slikt er spesielt viktig å unngå i de 3 - 4 første årene etter planting.

I buskfeltene løsnes jorda, dvs. de øverste 10 - 15 cm, og bedenes kanter stikkes med en spade. Dette gjør det vanskeligere for ugraset å vokse og spre seg inn fra kantene.

Tildekking med kompost er et hjelpemiddel mot frøugras (ugras som spirer fra frø som faller på jorda). Etter at man har luket og løsnet jorda legges det ut 5 cm med kompost. Komposten er samtidig flott gjødsel for plantene. Komposten hindrer frøugras i å spire, men hindrer ikke rotugras (ugras som formerer seg med rotutløpere som for eksempel løvetann og tistler.) Komposten reduserer fordampingen av vann fra bedene, og blir god jordforbedring. Utlegging må gjøres hvert år.

Bark benyttes ofte i grøntanlegg som tildekking. Bark gjør jorda sur, noe som er ugunstig for bl.a. stauder. Bark binder også store mengder nitrogen når det brytes ned, slik at man må tilføre ekstra nitrogen. I dette prosjektet der gjødseiltilgangen vil være i form av kompost, vil vi derfor anbefale å ikke bruke bark.

Stauderfelt renses for dødt plantemateriale før vekstsesongen starter.

Faste dekker feies rene for sand og søppel.

Gjødsling og kalking. Grasplener, buskfelt og trær krever gjødsel og kalk. Riktig gjødsling og kalking er en forutsetning for å få en tett og slitesterk grasplen og friske, frodige busker og trær. Dette er spesielt viktig i gårdsrom hvor vegetasjonen ofte får lite sol. Hvis det slurves med gjødslingen, blir resultatet dårlig vekst og mye ugras og mose i plenen. Kalking skal helst utføres i regnvær.

Dersom ikke dette lar seg gjøre må arealene vannes grundig etterpå. Dette er viktig for å unngå sviskader på gras og bladverk.

Det bør tas jordprøver med jevne mellomrom, ca. hver 3. år for å kunne vurdere gjødselsbehovet.

Gjødsling. *Unngå bruk av kunstgjødsel!* Bruk heller kompostert naturgjødsel. Legg et ca. 5 cm tykt lag kukompost på alle bed. Det finnes også granulert, se mengdeangivelse på pakningen.

Kalking. Strø ut 20 kg granulert dolomittkalk pr 100m² innen 15. mai eller etter 15. oktober. I praktisk bruk vil det si ca. 1 spiseskje pr. tre og ca. en barneskje pr. busk (godt spredt).

Gjødsling av plen: Hvitkløver samler nitrogen i gjorda til nytte for andre grasplanter. Ved å så hvitkløver i plenen blir det en fin selvgjødsling av plenen. Bruk en gressklipper som klipper gresset opp i svært korte biter, slik at man ikke trenger å rake bort avklippet. Næringsstoffene i grasavklippet blir på denne måten umiddelbart tilgjengelig for gresset. Generelt er det viktig å ikke fjerne næringsstoffer fra plantene, men gi de tilbake i form av kompost.

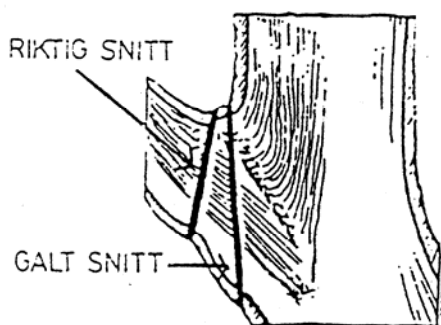
Reparasjonssåing av grasplen

Om vinteren kan snøen lett bli så tettpakket enkelte steder på plenen at det dannes isdekke. Dette kan føre til at gresset ikke får luft og dør ut (isbrann).

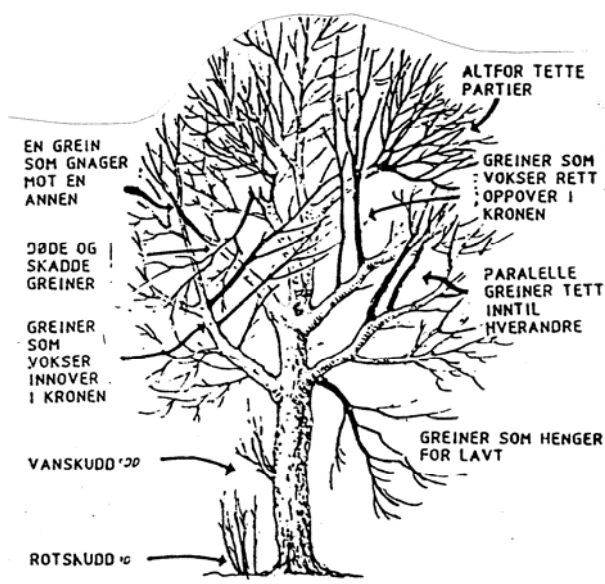
Etter at løv og dødt gras er fjernet og lagt i kompost på våren, bør eventuelle skadde partier repareres. De øverste 2 - 4 cm av jorda bearbeides ved hakking, raking og fjerning av gammel grastorv. Det tilføres 1 - 2 cm kompost/veksttorv eller moldrik jord.

Før såing må jorda komprimeres/fottråkkes for å unngå at overflaten blir for løs. Det må være god kontakt mellom frø og jord.

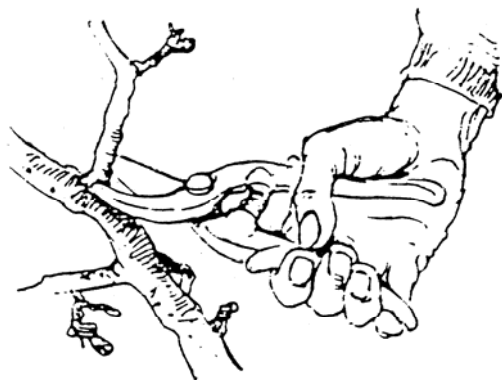
Etter såing med 1,5 kg frø pr 100 m² moldes frøet ned med en rive.

Det er viktig å legge snittet riktig.

Eksempel på greiner og skudd som først og fremst må fjernes ved skjæring av et eldre prydtre.

Akkurat slik må beskjeringsaksen holdes: legg merke til hvordan eggen vender for at snittet skal komme tett inntil greinen.

Beskjæring og oppbinding

Beskjæring av busker og trær skal helst utføres av fagfolk. Det viktigste er å fjerne døde og skadde plantedeler som kan være innfallspott for råtesopper. Nødvendig tynning og forming av planten bør også gjøres.

Man kan også beskjære selv. Husk da å bruke skarp redskap, og tenk før du skjærer. Det skal være en grunn for hvert eneste snitt man gjør.

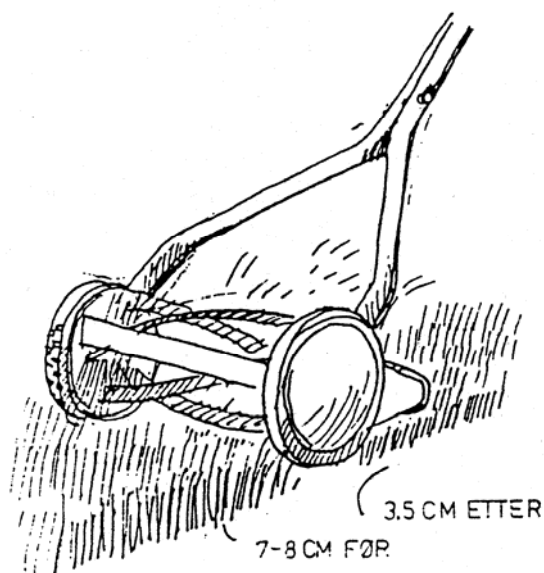
Beste tidspunkt for beskjæring er på ettervinteren. Et unntak er planter som «blør», f. eks. bjørk og lønn. De bør beskjæres om høsten.

Oppbinding av nyplantede trær må sjekkes hver vår slik at den ikke blir for stram rundt stammen. Likeledes må det sees til at staurene ikke står for høyt opp i trekrona slik at den blir skadd. Oppbindingen skal først fjernes når treet står støtt alene.

SOMMER

Sommerarbeidene er naturlig nok de mest arbeidskrevende og de viktigste.

Grasklipping må utføres hele sommeren, mens andre tiltak kanskje gjøres bare en gang i sesongen.

Plenen bør ikke klippes for kort, det reduserer slitestyrken veldig.

Grasklipping

Plenene bør klippes jevnlig hele vekstsesongen, omtrent en gang i uka. I perioder med varmt og fuktig vær blir veksten ekstra sterk, og da bør det klippes oftere.

Min. lengde etter klipping: 3,5 cm

Maks. lengde før klipping: 7 - 8 cm

Klippehøyden kan reguleres på de fleste grasklippere. Klippes plenen for kort kan en stor del av grasplenen tørke ut eller dø. Dette skyldes at slitestyrken minsker og rotutviklingen blir dårligere. Småhauger med avklippet gras må fordeles jevnt utover straks, for å unngå sviskader på plenen.

Gjødsling og vanning

Busker og trær gjødsles med kompost rundt St. Hans, samt i slutten av august

Plener gjødsles med siktet kompost fordelt på 2 - 3 ganger i vekstsesongen.

Det er viktig å gjødsle flere ganger for å få en jevn vekst, og for å minske sjansene for sviskader. Høstgjødsling av plen gir bedre overvintringsevne for graset. Siste gjødsling bør skje før 1. september!

Det er viktig å følge gjødselanvisningen nøye. Overdreven gjødsling skader plantene og næringssalter skylles etterhvert bort med regnvannet. Dette fører i sin tur til økt forurensning i våre sjøer og vassdrag.

Overdreven gjødsling skader plantene.

Vann sjelden og mye, ikke lite og ofte.

Vanning utføres i lengre tørkeperioder når vegetasjonen viser tørkesymptomer (misfarging og visning). Det er bedre å gi skikkelig rotbløyte sjelden enn å skvette på litt vann av og til. Vannet bør trenge 15 - 20 cm ned i jorda. (Husk å vanne sanden i sandkassene samtidig!)

Hvis man skvetter litt vann på overflaten ofte, vil det føre til at røttene ikke trenger dypt nok ned. Et grunt rotsystem er mer utsatt for tørkeproblemer.

Luking og ugrasbekjempelse

Buskfeltene bør lukes og jorda løsnes i overflaten (ca dybde 5 cm) minst en gang i løpet av sommeren hvert år. Dette er viktig for å få bort ugras som tar næring og vann fra buskene.

Større ugras må rotstikkes for bokstavelig å komme til bunns i problemet.

Ved angrep av skadedyr på busker og trær, kan man forsøke med å sprøyte på ren grønnsåpe blandet i 4-5 deler vann. Gjenta behandlingen 2-3 ganger. Vent en dag mellom hver behandling.

Bruk av planteekstrakter kan både fjerne skadedyr og soppangrep og i tillegg virke styrkende på plantene. F.eks. uttrekk av brennesle: 1 del brennesle pr 10 l vann. Som sprøytemiddel må det brukes innen 3 dager. Uttrekk av kjerringrokk (åkersnelle) kokt i 30 min. og tynnet ut 10 ganger er også en mulighet. Gjenta behandlingen 2-3 ganger. Vent en dag mellom hver behandling.

Dersom behandlingen mot sopp ikke virker, bør plantedeler fjernes og brennes. Ikke legg soppsyke plantedeler i komposten!

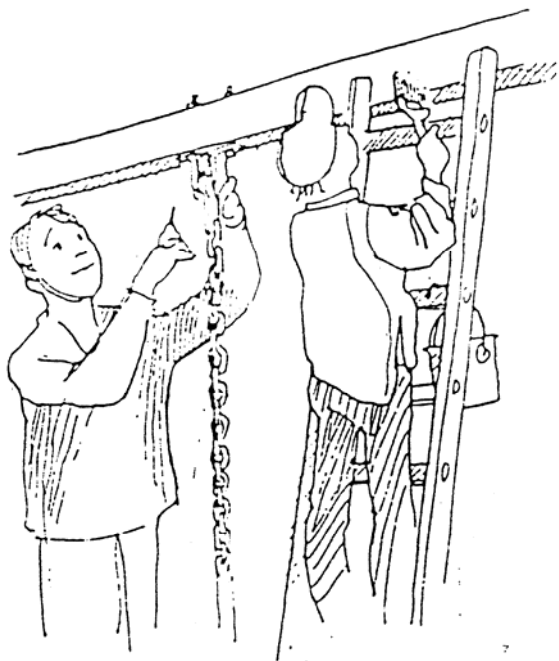
Luseangrep svekkes kraftig ved å spyle planten med kaldt vann. Gjenta behandlingen 2-3 ganger. Vent en dag mellom hver behandling.

Plantevernmidler skal kun brukes som absolutt siste utvei ved store sykdomsangrep. Brukes

Buskfeltene bør lukes minst en gang i løpet av sommeren.

bare sammen med fagfolk og i samarbeid med ansvarlig beboerrepresentant.

Lekeutstyr etterses hvert år. Treverk beises/males etter behov.

Reparasjon og vedlikehold av utstyr

Gjerder, porter, sykkelstativer, trebeskyttere, vannrenner ved inngangspartiene og understell på bord og benker, er av galvanisert stål. Dette er i utgangspunktet vedlikeholdsfritt, og vil få en grå patina med årene. Dersom overflaten får dype hakk gjennom galvaniseringen vil det oppstå rustflekker. Reparer umiddelbart med kaldgalvanisering (fåes kjøpt i en hjernvareforretning).

Trespiler på bord og benker, håndløper på rekkverk, klopper over bekk, trapp og brygge over våtmark, er alt bygget i tre av lærk. Dette treslaget trenger ikke vedlikeholdes med beis eller olje, og vil med tiden få en lysgrå overflate. Dersom treverket er spesielt skittent, eller det for eksempel gror mose på overflatene, kan det vaskes med mildt såpevann og skrubbet med stiv børste. Ved skrubbing kan treet "reise seg", noe som fjernes med fint sandpapir.

Lekeutstyr må etterses hvert år. Det må sjekkes at skruer ikke er løse, og at det ikke er spiker, skarpe kanter el. lign. som barna kan skade seg på. Om nødvendig bør deler males.

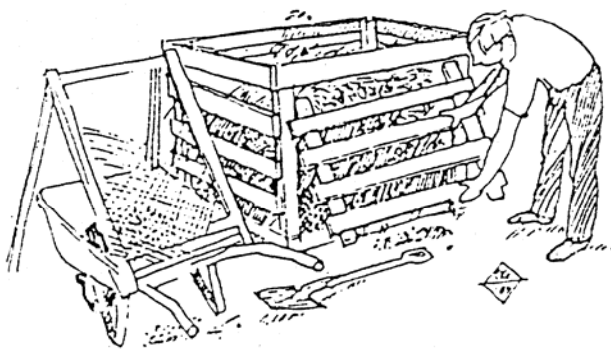
Sandarealer der barn leker bør fylles med ny ren sand hvert år. Katter og hunder gjør av og til sitt fornødne i sanden, og den gamle sanden bør derfor fjernes.

Belysningen er i utgangspunktet vedlikeholdsfri, og trenger event. bare å vaskes. Ta kontakt med leverandøren, iGuzzini Norge dersom noe er uklart.

Generelt

Se også FDV- dokumentet fra Tronslien as, for inngående beskrivelse av leverandør og kvalitet på utstyret i gårdsrommet. Dersom noe må byttes ut, så prøv å få tak i samme farge og

materialbruk fra samme produsent som tidligere, slik at gårdsrommet opprettholder den gode kvaliteten.

Gress, løv og andre planterester kan legges i komposthaug. Ferdigkompostert hageavfall brukes til jordforbedring/gjødsling og tildekking i plantefeltene.

Setting av løk skjer om høsten

HØST

Løv

Løv fra trær og busker må rakes vekk fra plenene. Løvet kan brukes til å dekke mot ugras i plantefeltene (i stedet for bark) eller legges i komposthaug. Alternativt kjøres det vekk.

Kompost

Plengras, løv og andre planterester fra hagen kan legges i komposthaug (potetskall og kålblader eller annet kjøkkenavfall bør ikke legges der da det kan spre plantesykdommer). Kvister kan la seg kompostere hvis de er kuttet opp i småbiter.

Mikroorganismer vil omdanne løv og plengras til velluktende mold hvis det er passe fuktig og ikke for vått og tett i komposten. Det bør være dren under hvis underlaget er tett, f. eks. 10 - 15 cm sand. Uttørking kan hindres ved tildekking med jord eller plastfolie.

For å få luft inn i haugen bør den spavendes et par ganger om sommeren. Ferdig kompostert hageavfall brukes til jordforbedring/gjødsling i plantefeltene.

Dekking av planter

I gårdsrommene skal det stort sett være planter som er herdige, slik at man slipper å dekke dem til. Noen vintergrønne busker er imidlertid ømtålige og bør dekkes med sekkestrie mot sterk vårsol.

Setting av løk - vårflor

Forberedelse av vårens flor av tulipaner, krokus etc. skjer om høsten. De fleste løker skal legges i jorda i september. Se forøvrig kapittel om skjøtselsmetoder for opplysninger om hvor ofte løker og knollvekster bør skiftes ut.

VINTER

Snørydding og sandstrøing

Borettslagene plikter å holde fortauene og inngangspartiene ved husene sine framkommelige. Det samme gjelder veiene fram til søppelkassene. Disse må måkes og strøs for at renholdsverket skal komme fram for å tømme.

Arealer inne i gårdsrommet som skal brukes vinterstid skal også holdes framkommelige. Snø fra stier og veier kan legges opp til skli-bakker for barn. Snøhauger må plasseres utenom plantefeltene.

For å unngå at grusen på gangstiene skrapes vekk ved rydding av snø, er det viktig at det etableres en frossen såle. Sålen etableres etter første snøfall, ved ikke å skrape vekk all snøen, slik at grus og snø trækkes til en jevn flate. Ved senere rydding vil redskapen skli på sålen.

SKJØTSEL OG VEDLIKEHOLD

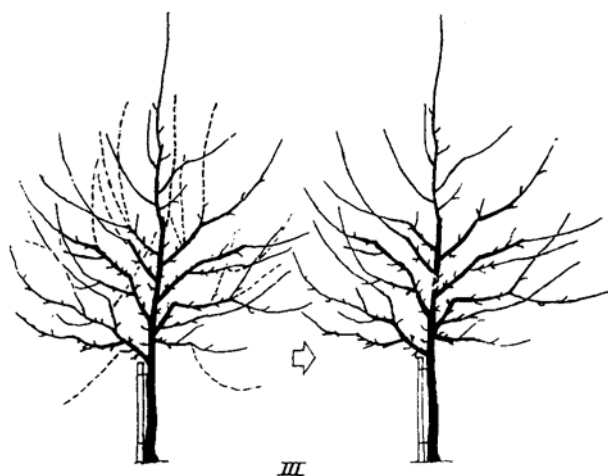
Dette kapittel tar for seg de forskjellige skjøtelsesmetoder som skal anvendes på planter og utstyr i gårdsrommet.

1. TRÆR

De aller fleste trær skal ha en gjennomgående stamme. For å oppnå dette er det ofte behov for å fjerne konkurrerende greiner.

Fjerning av hovedgreiner bør skje når treet er lite, for bedre sårgrøing. Ved beskjæring skal en i tillegg legge vekt på å utvikle kraftige greiner med god greinvinkel. Greiner med spiss vinkel mot stammen har lett for å brette av når de blir store og tunge. Dette skyldes en sone av innvokst bark mellom stamme og grein.

Hos eldre trær som trenger foryngelsesbeskjæring bør arbeidet utføres av - eller i samarbeid med - fagperson.

Riktig beskjæring av trær.

Det er plantet:

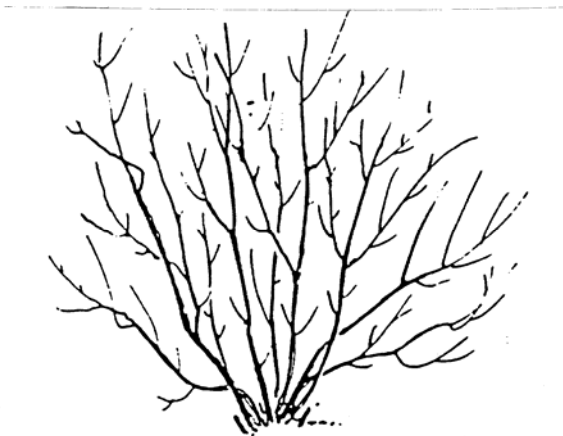
Trær:	
Salix alba 'sericea'	Sølvpil
Crataegus intricata	Amerikahagtorn
Quercus robur	Sommereik
Sambucus nigra 'Alv'	Svarthyll
Frukttrær:	
Pære 'Gråpære'	Pære (stort)
Pære 'Broket juli'	Pære (lite)

Frukttrær

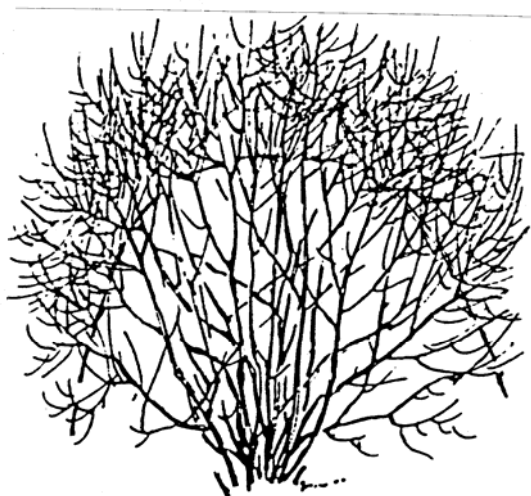
For frukttrær gjelder spesiell beskjæring når det er snakk om fruktdyrking i stor skala. Der er

det om å gjøre at treet kan høstes rasjonelt, ved at treet holdes lavt, etc. I et gårdsrom er trærne ment like mye som prydrær med frukt. Disse beskjæres mere generelt som andre løvtrær.

For frukten sin del er det viktig at treet ikke blir for tett, slik at det kommer lys til. Fjern greiner som peker rett oppover og innover i treet. Se illustrasjon. Beskjæring er viktig de første årene. Alle trær bør sees over årlig, med hensyn til døde greiner etc., men etter noen år beskjæres trærne kun hvert 3. - 5. år eller etter behov.

RIKTIG: Prydbusker må tynnes med få snitt, så nær bakken som mulig. I tillegg kan tette partier tynnes ved at en korter inn noen greiner.

FEIL: Hvis man kutter inn alle greiner like langt, blir busken altfor tett i ytterkant, og glissen og gammel i lengder ned.

Foryngelsesbeskjæring 1 - 2 - 3.

2. PRYDBUSKER

Skadde greiner fjernes helt eller kortes inn. For tette og uryddige busker kan tynnes. Busker som har blitt for glisne nederst blir tettere hvis greinene kortes inn.

Beskjæringstid: Tidlig om våren

Det er plantet:

Salix purpurea 'Nana'	Rødpil
Malus toringo var Sargentii	Sargent's eple
Spiraea betulifolia	Bjørkebladspirea
Ligustrum ovalifolium	Vinterliguster
Buddleia davidii 'Tovelil'	Sommerfuglbusk
Aronia melanocarpa	Svartsurbær
Amelanchier alnifolia 'Alvdal'	Matsøtmispel
Rosa moyesii	Mandarinrose

Foryngelsesbeskjæring 1

1/3 - 1/2parten av buskfeltet tynnes vekk. Dvs. at man skjærer hele greiner ned til 10 cm over bakken, og fordeler dette på 2 - 3 år. Dette gjør at buskfeltet alltid vil fremstå som et volum.

Foryngelsesbeskjæring 2

Skjær vekk gamle greiner som har blitt for lange og strantete, ellers ingen tynning.

Dette gjelder Malus og Rosa

Bærbusker

Bærbusker får bær på greiner som er 2 - 5 år gamle. Skjær først de eldste greinene ned til bakken (gamle greiner har mørkere bark enn unge). Fjern deretter svake skudd og greiner som henger ned. Busken må tynnes godt for å gi størst mulig avling.

Beskjæringstid: Høsten, etter at bærene er plukket.

Det er plantet:

Stikkelsbær 'Captivator' rød	Stikkelsbær
Solbær 'Ben Tron'	Solbær
Rips 'Rød Hollandsk'	Rips

3. KLATREPLANTER

Omfatter mange forskjellige arter som trenger forskjellige beskjæringsmåter.

Generelt: Tynning om våren hvis planten er for tett. Innkorting og redusering om den er blitt for omfangsrik.

Det er plantet:

<i>Aristolochia macrophylla</i>	Pipeholurt
<i>Lonicera caprifolium</i>	Ekte kaprifol
<i>Hydrangea petiolaris</i>	Klatrehortensia
<i>Lonicera x heckrottii</i>	Heckrottkaprifol
<i>Clematis vitalba</i>	Tysk klematis
<i>Clematis viticella</i> Mrs T. Lundell	Klematis
<i>Parthenocissus quinquefolia</i>	Klatrevillvin

Spesielt for:

Slyngkaprifol - *Lonicera*

Som under generelt.

Fornyng/foryngelse av planten skjer ved at 30 - 50 % av planten fjernes/skjæres bort.

Beskjæringstidspunkt: Vinteren

Oppbinding: Slynger seg til tråder eller espalier.

4. STELL AV STAUDER

Stauder er flerårige planter som visner ned hver høst og kommer igjen våren etter. Staudenes levetid varierer. Noen stauder dør eller blir sterkt satt tilbake etter noen få år, mens andre lever en mannsalder og vel så det.

Alle stauder skal renskes for dødt plantemateriale før vekstsesongen starter om våren. Eventuell deling av stauder skjer om våren for de høstblomstrende og om høsten for de vårblostmrende artene. Staudene tilhørende deres gårdsrom kan deles inn i følgende grupperinger;

Staudegruppe 1

Disse staudene må deles / plantes om / fornyes med jevne mellomrom. Det kan variere fra hvert 3. - 4. år til hvert 5. - 10. år, alt etter hvor vekstkraftige de er.

Det er plantet:

Alchemilla mollis	Praktmarikåpe
Heuchera micrantha 'Palace Purple'	Bivrealunrot
Hosta sieboldiana	Hosta
Vinca minor	Vanlig gravmyrt
Waldsteinia ternata	Sibirmuregull
Aruncus dioicus	Skogsjegg
Matteuccia struthiopteris	Strutseving
Lysimachia nummularia	Fredløs

Staudegruppe 2

Disse staudene kan stå på samme sted i minst 10 år, ofte lengre, og trives godt. De kan godt deles eller reduseres ved behov.

Det er plantet:

Myosotis palustris, Thüringen	Engforglemmig ei
Nepeta faassenii	Prydkattemynte
Ligularia x hessei	Praktligularia

5. NYTTEVEKSTER SOM STAUDER

Det er plantet:

Origanum vulgare	Bergkung
'Zefyr'	Jordbær
'Senga sengana'	Jordbær

Disse artene skjøttes som staudegruppe 1

Det er plantet:

Angelica archangelica	Kvann
Rheum rhabarbarum 'Victoria'	Rabarbra
Artemisia absintium	Malurt
Carum carvi	Karve
Chamomilla recutita	Kamille

Disse artene skjøttes som staudegruppe 2

6. VANNPLANTER TIL VÅTMARK

(Plantet i kokkosmatte)

Det er plantet:

Caltha palustris	Kabbeleie
Carex acuta	Starr
Carex rostrata	Starr
Iris pseudacorus	Sverdiris
Lythrum salicaria	Strandkattehal e
Mentha aquatica	Vannmynte
Sparganium erectum	Veronika
Veronica beccabunga	

Plantene i våtmarken trenger i utgangspunktet ikke vedlikehold. Det kan ryddes død planterester på våren, ved behov.

7. VANNPLANTER I DAM OG BEKK

(Pluggplanter) :

Det er plantet:

Alisma plantago-aquatica	
Butomus umbellatus 'Albus'	
Caltha palustris	
Carex acuta	
Carex rostrata	
Lythrum salicaria	
Iris pseudacorus	

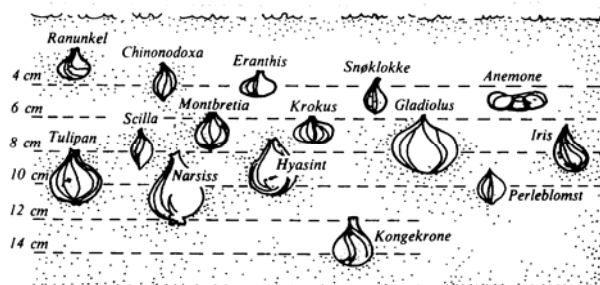
Plantene i bekk og dam trenger i utgangspunktet ikke vedlikehold. Det kan ryddes død planterester på våren, ved behov.

8. SEDUM – MATTER PÅ TAK

Det er plantet:

Sedum – matte for skygge	Utenfor blokk C
Sedum – matte for sol	På fellehuset
Sedum – matte for sol	På boder
Sedum – matte for sol	På blokk B

Se bakerst i FDV Dokumentasjon fra Tronslien AS.

Ulike løk må settes i ulik dybde.

LØK- OG KNOLLVEKSTER

Disse plantene må få stå og visne ned før bladene fjernes. Dette for at næringen skal gå tilbake til løken/knollen for neste års blomstring. Pass på at jorda ikke er for tørr under blomstringen.

Løk- og knollvekstene i gårdsrommet kan deles inn i to grupper:

Gruppe 1

Løkplanter som skal stå i fred i mange år.

De formerer seg selv ved å sette sideløk, noen frør seg i tillegg. Scilla, crocus og galantus kan plantes i gressplen. En må da vente med klipping om våren inntil bladene har visnet. I Klosterenga er all løk plantet i bedene rundt lekeplassen. Løkene kan deles etter blomstring og nedvisning av bladene når det blir for tette plantinger.

Det er plantet:

Scilla sibirica	Russeblåstjerne
Crocus tommasinianus	Ametystkrokus
Narcissus pseudonarcissus	Påskelilje
Galantus nivalis	Snøkløkke
Anemone blanda	Småsymre
Tulipa sylvestris	Skogtulipan

Gruppe 2

Løkplanter som setter store krav til jord; næring og vanntilgang for å utvikle seg bra fra år til år.

Hovedløken er ettårig, men sideløker vil med gode vekstvilkår bli like store som mor-løken for blomstring neste år. Det blir oftest noe redusert blomstring etter noen år, så plantingene må fra tid til annen skiftes ut.

- De fleste store fargesterke tulipaner tilhører denne gruppen. Da slike tulipaner må etterplantes nesten hvert år, er denne typen ikke plantet i anlegget. Men beboerne må gjerne plante inn på eget initiativ.

UTSTYR OG MØBLER

Generelt bør utstyr og møbler ses igjennom en gang i året for feil og mangler.

BENKER, BORD OG SYKKELSTATIVER

Se FDV Dokumentasjon fra Tronslien AS s. 12

For vedlikehold se neste punkt.

PERGOLAER, GJERDER OG TREBESKYTTERE

Se FDV Dokumentasjon fra Tronslien AS s. 4 og 5.

Alt er laget av galvanisert stål. Overflaten vil med årene få en mørk grå farge. Ved dype skader i overflaten (dvs. gjennom galvaniseringen) vil det oppstå rustflekker. Når man ser slike flekker, finn skadepunktet, fjern rusten med en stålbørste, og spray på kaldgalvanisering (fåes kjøpt i en jernvare forretning). Kaldgalvanisering er strålende blank som ny, men blir raskt like grå som den øvrige overflaten.

DIVERSE TREKONSTRUKSJONER

Se FDV Dokumentasjon fra Tronslien AS s. 13

Med unntak av håndløpere på rekkverk, er alt treverk ubehandlet lærk. For renhold kan lærketreet børstes med stiv børste når treverket er tørt. Etter ett år har treet fått sin karakteristiske lysegrå patina.

LEKEUTSTYR

Se FDV Dokumentasjon fra Tronslien AS s. 12, nederst på siden.

Lekeutstyr må ettersees ofte, slik at skarpe kanter, fliser og lignende, blir reparert umiddelbart.

LYSARMATURER

Se FDV Dokumentasjon fra Tronslien AS s. 6 og 7

Armaturene er i prinsippet vedlikeholdsfrie. Vaskes ved behov.

RENSEANLEGGET FOR GRÅVANN

Se FDV Dokumentasjon fra Tronslien AS s. 8, 9, 10 og 11.

Sikkerhetssluk i bekk og dam må hele året holdes åpent. Alle beboere bør vite hvor de er slik at tiltak eller varsling kan gjøres umiddelbart dersom de er tette. Alt annet arbeid rundt renseanlegget skal kun gjøres av folk fra NLH Tekniske fag, Gamle Oslo sentral eller autorisert rørlegger som er satt inn i anleggets funksjoner!

Se vedlagt FDV Dokumentasjon fra Tronslien AS